

امام علی (ع):

«احذر الکبر فانه راس الطغیان و معصیه الرحمن»

از تکبر بهره‌ییزد که سرآغاز طغیان‌ها و معصیت و نافرمانی خداوند رحمان است!

(غررالحکم، ۲۶۰۹)

ارتباط با ما:

تلفن: ۰۲۱-۴۲۵۰۷۰۱۸

ایمیل: farhangiava@gmail.com

عاقبت تکبر

﴿وَ إِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَ اسْتَكْبَرَ وَ كَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ﴾
(بقره/۳۴)

و (باد کن) هنگامی را که به فرشتگان گفتیم: «برای آدم سجده و خضوع کنید!» همگی سجده کردند؛ جز ابلیس که سر باز زد، و تکبر ورزید، و به خاطر نافرمانی و تکبرش از کافران شد.

در آیه ۵۰ سوره کهف آمده است که ابلیس جن بوده است. جن همچون انسان موجودی دوبعدی است؛ یعنی می‌تواند با اختیار خود پاک و باتقوا بوده و یا گناهکار و آلوده شود. ابلیس در اثر عبادت به مقام فرشتگان نائل آمده و در جمع آنها واقع شده است، لذا از این باب و با توجه به قانون تغلیب در زبان عربی با جمع فرشتگان به‌عنوان ملائکه مورد خطاب قرار گرفته است و دستور داده شده که به آدم سجده کند، ولی کبر مانع انجام این امر می‌گردد.

﴿قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَ خَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ﴾ (۷۶) قَالَ فَأَخْرِجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ (۷۷) وَ إِنَّ عَلَيْكَ لَعْنَتِي إِلَىٰ يَوْمِ الدِّينِ (۷۸) قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَىٰ يَوْمٍ يُبْعَثُونَ (ص/۷۹)

گفت: «من از او بهترم؛ مرا از آتش آفریده‌ای و او را از گل!» (۷۶) فرمود: «از آسمانها (و صفوف ملائکه) خارج شو، که تو رانده درگاه منی!» (۷۷) و مسلماً لعنت من بر تو تا روز قیامت خواهد بود! (۷۸)

گفت: «پروردگارا! مرا تا روزی که انسان‌ها برانگیخته می‌شوند مهلت ده!» (۷۹) از آیات فوق درمی‌یابیم که: اولاً، ابلیس وجود خدا را قبول داشته؛ ثانیاً، به قیامت هم معترف بوده؛ ثالثاً، قدرت خدا را هم می‌دانسته است؛ ولی کبر نگذاشته که تمامی آن آگاهی‌ها به عمل تبدیل شود.

پیامبر اسلام (ص) فرمودند که حضرت موسی (ع) ابلیس را دید و از او پرسید از گناهی خبر بده که چون بنده‌ای مرتکب آن شود، تو بر او مسلط خواهی شد. شیطان گفت: «إِذَا أُعْجِبْتَهُ نَفْسُهُ: وقتی که بنده‌ای خود را بزرگ دید...» (اصول کافی، باب الکبر، ج ۲، حدیث شماره ۱)

بنابر این:

۱- تکبر موجود مختار را از مقام فرشته‌ای به کفر می‌کشاند.

۲- این صفت سبب می‌شود که شیطان بر انسان مسلط شود.

در نتیجه کبر در وجود ابلیس هم علم به توحید و هم علم به معاد را از کار آبی بازداشته است. این واقعه نشانگر این مطلب است که چه‌بسا از مرحله جهل به در آییم و حقایقی را بدانیم؛ ولی با وجود امیالی چون کبر علم ما به عمل در نیاید و بهره‌ای از علم نصیب ما نگردد.

علاج تکبر

«فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ (۵) خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ (۶)»

انسان باید بنگرد که از چه چیز آفریده شده است! (۵) از یک آب جهنده آفریده شده است (۶)

امیرمؤمنان (ع) در جهت علاج تکبر می‌فرماید: «فرزند آدم را با فخر فروشی چه کار؟ او که در آغاز نطفه‌ای گندیده و در پایان مرداری بدبو است. نه می‌تواند روزی خویشتن را فراهم کند و نه مرگ را از خود دور نماید.» (نهج‌البلاغه/ حکمت ۴۵۴)

و نیز می‌فرماید: «فخر فروشی را کنار بگذار، تکبر و خودبزرگ‌بینی را رها کن، به یاد قیامت (مرگ) باش.» (نهج‌البلاغه/ حکمت ۳۹۸) جنبه نظری علاج تکبر، توجه به منشأ دنیوی و سرانجام پست آدمی در دنیا است. اما جنبه عملی آن تواضع است.

از راه‌های عملی ارزنده برای مبارزه با کبر، تواضع است. در روایات معصومین (علیهم‌السلام) به تواضع بسیار سفارش شده و راه‌هایی برای ایجاد آن معرفی گشته است.

از جمله امام صادق (ع) فرمودند: «از تواضع این است که شخص در نشستن به پایین مجلس راضی باشد، به هر که برمی‌خورد سلام گوید، مراء را ترک کند، هر چند که حق با او باشد، دوست نداشته باشد به تقوا ستوده شود.» (اصول کافی، باب تواضع، ج ۲، حدیث شماره ۶)

مراء به معنی خودنمایی در بحث و به رخ کشیدن خویش در مجادلات است. گاهی هدف از بحث اثبات برتری علمی و تسلط آگاهی خود است. این حالت را مراء می‌نامند.

امام (ع) می‌فرماید: اگر در بحثی حق هم با شما باشد؛ ولی به حالت مراء درآمده است، آن را ترک گوید تا به صورت عملی با زمینه کبر و خودخواهی مبارزه نموده باشید. اعمالی از قبیل پذیرش دعوت فقرا، همنشینی و مجالست با بیچارگان، همسفره بودن با زبردستان، مواسات و هماهنگی پوششی با مردم از جمله دستورات عملی معصومین (ع) برای مبارزه با کبر است.

موارد جواز تکبر

تکبر به‌عنوان یک صفت نفسانی همواره مذموم است؛ اما در پاره‌ای موارد تنها رفتار متکبرانه مجاز شمرده شده است.

۱- کافر: همان‌طور که برای مؤمن باید خاضع شد، در برابر کافر باید تعزز کرد: «و لِلَّهِ الْعِزَّةُ وَ لِرَسُولِهِ وَ لِلْمُؤْمِنِينَ: عزت برای خدا و رسول مؤمنین است.» (منافقون/ ۸)

۲- فاسق: امیرمؤمنان (ع) فرمودند: «پیغمبر اکرم (ص) به ما امر فرمودند با اهل معصیت، با چهره در هم کشیده مواجه شویم.» (وسائل‌الشیعه، کتاب الامر بالمعروف ج ۱، ص ۴۱۳، ح ۱)

۳- متکبر: پیغمبر اکرم (ص) فرمودند: «هرگاه به اهل تواضع از امت من رسیدید، با ایشان فروتنی کنید، هرگاه به تکبرکنندگان رسیدید، با ایشان تکبر نمایید؛ زیرا تکبرتان بر آنها سبب خواریشان می‌گردد.» (جامع‌السعاده)

البته این امر رسول اکرم (ص) به آن معنا نیست که انسان خود را بالاتر از دیگران - ولو نامبردگانی که نباید برای آنها تواضع کرد- ببیند.

پاسخ به یک اشکال

تَقْتُلُونَ (بقره/۸۷) آیا چنین نیست که هر زمان، پیامبری چیزی بر خلاف هوای نفس شما آورد، در برابر او تکبر کردید (و از ایمان آوردن به او خودداری نمودید)؛ پس عده‌ای را تکذیب کرده، و جمعی را به قتل رساندید؟

روی سخن آیه با انسان‌هاست. عامل روی گرداندن از انبیاء و مقاتله با آنان کبر انسان‌هاست.

کبر تا آنجا انسان را پیش می‌برد که نه تنها انبیاء را نمی‌پذیرد؛ بلکه آنان را دروغگو پنداشته و به کشتار آنان می‌پردازد.

شاید این اشکال به ذهن آید که مطالب گفته شده در خصوص ابلیس است و نمی‌توان آنها را در خصوص انسان‌ها عمومیت داد. در جواب می‌گوییم:

اولاً، ابلیس همانند انسان موجودی دوبعدی است؛ یعنی هم انسان و هم ابلیس که از اجنه است، می‌توانند با انتخاب و اختیار خود رشد کرده یا دچار لغزش شده، سقوط کنند.

ثانیاً، آیات قرآن همین مضامین را درباره انسان‌ها نقل می‌کند: (أَفَلَمْآ جَاءَكُم رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَىٰ أَنْفُسُكُمْ اسْتَكْبَرْتُمْ فَفَرِيقًا كَذَّبْتُمْ وَ فَرِيقًا

نهراسیدن در جنگ اراده‌ها

رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار دیشب خود با مسئولان نظام اسلامی به تشریح مواجهه همه‌جانبه جمهوری اسلامی و استکبار جهانی پرداختند و تأکید کردند در ورای همه تهدیدات و بلوف‌ها و ادعاهای دشمنان ملت ایران، «روبارویی کنونی، برخورد اراده‌ها است و چون ما اراده‌های قوی‌تر داریم و به خدا توکل می‌کنیم، ان‌شاءالله آینده خوبی در انتظار ملت است.»

آنچه از گذشته بشریت در دفتر تاریخ گرد آمده است، می‌توان شرح ماجرای مصادف اراده‌ها دانست! اراده‌هایی درونی که تلاش کرده‌اند محیط اجتماعی را مطابق با فهم و خواست خود تغییر دهند و جهان را آنگونه که خواسته‌اند بنا نهند و دگرگون کنند! در آموزه‌های اسلامی نیز نقش همت و اراده آدمی به منزله نیروهای فعال و اثرگذار و تاریخ‌ساز، مورد توجه قرار گرفته است!

صحنه مواجهه چهل ساله جمهوری اسلامی و نظام استکبار جهانی را می‌توان تجلی عینی مصادف اراده‌ها دانست که در عرصه‌های نظامی، امنیتی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی خودنمایی کرده است. در این مصادف از یک سو رئیس‌جمهور دیوانه‌ای قرار دارد که به هیچ پیمان و تعهد بین‌المللی پایبند نیست و تلاش دارد با زیاده‌خواهی روزافزون، مناسبات قدرت را به نفع خود رقم زند و جمهوری اسلامی را مقهور خود کند و با حربه تهدید و ارباب اراده ملت ایران را سست کند و از دیگر سو ملتی مستقل قرار دارد که چهار دهه در برابر زیاده‌خواهی‌های جبهه گسترده استکبار جهانی ایستاده و بر حقوق حقه خود پافشاری می‌کند! در مبانی دینی ما این اصل اساسی مورد توجه و تأکید قرار گرفته است که هر کس از خداوند متعال بترسد و در برابر او خشوع و فروتنی داشته باشد، از آنچنان ایمانی برخوردار خواهد شد که در برابر غیر او ترس بر دل راه نخواهد داد که این وضعیت در پرتو خودسازی انقلابی ممکن خواهد بود!

در این میان باید مراقب ترسوهایی بود که ترس خود را به دیگران نیز القا می‌کنند و گویا مأموریت دارند تا ملتی را خالی کنند. در برابر ایشان باید هوشیار بود و آنها را مهار کرد و اجازه نداد با در اختیار گرفتن تریبون‌های گوناگون از جمله فضای مجازی، بیماری ذاتی خود را به دیگران سرایت دهند! رمضان فرصتی برای خودسازی انقلابی و تقویت اراده‌ها و تمرین تسلیم و خضوع در برابر قادر متعالی است که دل بستن به او هرگونه رعب و ترس را از قلب مؤمن بیرون خواهد کرد.

زمان گفتگوی رهبران عربستان و ایران فرا رسیده است

به گزارش خبرآنلاین، سید حسین موسویان و عبدالعزیز صغر طی سرمقاله‌ای در روزنامه آمریکایی نوشتند: ما به‌عنوان دو شهروند و کهنه سرباز سیاست خارجی دو کشور ایران و عربستان این مقاله را می‌نویسیم، دو کشوری که اکثر آمریکایی‌ها درگیر جنگ معنوی فرض می‌کنند. درحقیقت بعد از چند دهه تقابل نیابتی و روابط منجمد بین دو کشور ما، معتقدیم زمان استقرار یک صلح پایدار در منطقه فرارسیده است.

تعطیلی مراکز در روز پنجشنبه

به گزارش آرمان، طرح تعطیلی همه مراکز اداری، آموزشی و قضائی در روز پنجشنبه اعلام وصول شد. علیرضا رحیمی در پایان جلسه علنی سه‌شنبه یک مورد اعلام وصول را قرائت کرد. بر این اساس طرح تعطیلی همه مراکز اداری، آموزشی و قضائی در همه استان‌ها و شهرستان‌ها در روز پنجشنبه به صورت عادی اعلام وصول شد.

پشت پرده تشدید فشار آمریکا بر ایران

پایگاه آمریکایی «کانتر پانچ» با انتشار گزارشی نوشت: تمام آنچه آمریکا علیه ایران در جامعه جهانی عنوان می‌کند، بهانه‌هایی پوچ است و علت اصلی این تنش‌زایی‌ها، تن ندادن ایران به خواسته‌های استعماری آمریکا است. در بخشی از این گزارش آمده است: «آمریکا برای مقابله با ایران، دو تاکتیک را در دستور کار قرار داده است: تاکتیک اول فشار آوردن بر ایران با هدف اجبار حکومت به

تسلیم در مقابل خواسته‌های آمریکا و کنار گذاشتن طرح‌های ژئوپلیتیک خود در منطقه است. دومین تاکتیک نیز در صورت شکست طرح اول اجرا می‌شود و آن هم اعمال فشار سنگین بر مردم ایران و تحریک آنها به شورش و براندازی نظام از داخل است. در واقع از زمان انقلاب ایران و پایان حکومت محمدرضا شاه پهلوی که متحدی سازگار برای واشنگتن بود، آمریکا سیاست تغییر رژیم را با درجه‌های مختلف پیگیری کرده و به دلیل حمایت‌های مردمی تاکنون موفق نبوده است.

پیام پمپئو به ایران از کانال عراق

به گزارش فارس، منابع آگاه مدعی شده‌اند «مایک پامپئو»، وزیر خارجه آمریکا در سفرش به بغداد به «عادل عبدالمهدی»، نخست‌وزیر عراق گفته که کشورش خواستار جنگ با ایران نیست. به نوشته میدل‌ایست‌آی، او همچنین از نخست‌وزیر عراق خواسته این پیام را به تهران برساند که تنها چیزی که «دونالد ترامپ»، رئیس‌جمهور آمریکا می‌خواهد یک توافق هسته‌ای جدید است.

جاسوسی شرکت صهیونیستی از «واتس‌آپ»

مدیران پیام‌رسان «واتس‌آپ» در اطلاعیه‌ای از کاربران خود خواسته‌اند در پی هک و نفوذ گسترده اخیر، نسخه این اپلیکیشن را ارتقا دهند تا اطلاعات و داده‌های آنها از این طریق دچار مشکل نشود. به گزارش «دویچه وله» یک نرم‌افزار جاسوسی که در شرکت صهیونیستی «گروه ان‌اس‌او» ساخته شده توانسته است با استفاده از یک حفره امنیتی در پیام‌رسان واتس‌آپ نرم‌افزاری تجسوسی را روی تلفن‌ها و دیگر دستگاه‌هایی که این پیام‌رسان روی آنها نصب شده، نصب کرده و اقدام به جاسوسی کند؛ اما اقدام این شرکت صهیونیستی در نفوذ و جاسوسی از پرمخاطب‌ترین پیام‌رسان‌های جهان از نکات جالب توجه این ماجراست.

اخبار کوتاه

* سخنگوی کرملین با تأکید دوباره مقامات مسکو بر ضرورت حفظ برجام، یادآور شد که رئیس‌جمهوری روسیه اطمینان دارد که سیاست اعمال فشار آمریکا بر ایران هرگز به نتیجه نخواهد رسید و تنها باعث به‌بن‌بست رسیدن اوضاع می‌شود.

* به گزارش تسنیم به نقل از روسیالیوم، مولود چاووش اوغلو وزیر خارجه ترکیه بعد از دیدار با «نصر الحریری» ریاست هیئت مذاکره‌کنندگان معارضان سوری از نزدیک شدن زمان توافق بر سر تشکیل کمیته تدوین قانون اساسی جدید سوریه خبر داد.

* وزیر دفاع موقت آمریکا در گفت‌وگویی اختصاصی مدعی شد که ایران از لحاظ فعالیت‌های سایبری و دریایی، تهدید بزرگی برای واشنگتن محسوب می‌شود.

* نماینده شرکت ملی نفت در بورس از عرضه نفت و میعانات گازی در بورس در هفته آینده خبر داد و گفت: به محض این‌که اطلاعیه تنظیم شود، بر اساس شیوه‌نامه سال ۱۳۹۸ عرضه نفت در بورس از سر گرفته می‌شود.

* به نقل از العالم، پدافند هوایی ارتش یمن یک فروند هواپیمای MQ1 ساخت آمریکا را که در حال پرواز بر فراز یمن بود، منهدم کرد.

* به گزارش ایسنا، یک مقام مطلع در سازمان انرژی اتمی اعلام کرد: اجرای برنامه‌های مربوط به توقف برخی تعهدات کشور در برجام که در بیانیه شورای عالی امنیت ملی بر آن تأکید شده آغاز شده است.

* پلیس آمریکا برای خارج کردن حامیان دولت ونزوئلا، به سفارت این کشور در واشنگتن دی. سی یورش برد که این اقدام با محکومیت شدید از سوی کاراکاس همراه شد.

* «عباسعلی کدخدایی» سخنگوی شورای نگهبان در توییتی اظهار داشت: کلیات طرح استانی شدن انتخابات قابل قبول است؛ اما شیوه‌های اجرای آن ابهاماتی دارد. وی همچنین تأکید کرد: در مواردی حقوق رأی‌دهندگان و نامزدها نادیده گرفته شده و ناقض عدالت انتخاباتی است.